

ostracism by Byzantine Christianity, the linguistic constraints and canonization by medieval Catholic Church, the discrimination by official Marxist ideologies), furthermore, it describes the challenges and opportunities of ideas scenario forecasting.

Among the important tasks of scenario forecasting is to determine the subjective activities. It demonstrates in the reflections, discourses, texts, therefore we must appeal to the idea of poetics, her characteristics: self-similarity, repeatability and variability. Author of this idea, Aristotle said, Poetics knowledge has the same level of importance with practice, but it is lower level than the theoretical knowledge.

The main content of poetics is the idea of creative imitation (mimeseis) which it is based on the process of the acquisition of primary knowledge and the imitation products as the fun.

The scaling of ideas poetics (poetic art) is most clearly reflected at the meta level as a "system of means of expression"; at the meso level as systematization repertoire the ways of sound, rhythm, language and image in the creation of social communities and groups; at the micro level as a private poetics style applications and formation of "world image", "image of the author", "image events and actions of people in respect of their characters". Social fractal poetics aims to study scaling and distribution of general "system of means expression" of creative imitation in a special and in a private.

A historical peritiling the subject field is the cross-cultural and interdisciplinary application. The idea of poetics in various humanities and social sciences, returned to the general "system of means of expressing creative imitation".

Creative imitation is an important process of formation foresight's culture in collaboration with the forecasting of the theory and practice address the pressing issues of the future, as a result the development of poetics and a methodology scenario forecasting. Mimeseis, as "the system of means expression" is a reflection of social future when this concept used not only for performances and installed the practice of individual decision-makers.

Keywords: poetics, mimesis, fractal, scaling, self-similarity, peritiling.

УДК: 316.4 : 005.2 : 321 : 342.1 (477)

СКВОРЕЦЬ В.О.

доктор філософських наук, доцент,
завідувач кафедри соціології
Запорізького національного університету
(м. Запоріжжя, Україна)
vskvoretz@yandex.ua

ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Анотація

Стаття присвячена дослідженню деструктивних і конструктивних технологій соціального управління, що впливають на цілісність соціального організму України. Аналіз спрямованості основних соціальних процесів в Україні виявляє застосування низки деструктивних технологій соціального управління: нав'язування інволюційного шляху соціально-економічних змін у суспільстві, руйнування промислового потенціалу та агропромислового комплексу, різке скорочення соціальної сфери і кількості населення України. Загроза цілісності українського суспільства постає викликом, відповідь на який вимагає створення технологій інтеграції суб'єктів життєдіяльності в соціальний організм України. Конструктивні технології управління постають як фактори системоутворення соціального організму України (технологія інтеграція суб'єктів у соціальний організм країни), і включають технології вдосконалення життєустрою народу, народозберігаючі технології, технології неоіндустріалізації економіки країни та модернізації її агропромислового комплексу, гуманітарні технології, що формують особистість громадянина України.

Ключові слова: соціальний організм країни, технологія управління суспільством, деструктивна технологія, неоліберальні реформи, деградація, конструктивна технологія, життєустрій народу, народозберігаючі технології, технологія інтеграції суб'єктів життєдіяльності в соціальний організм країни.

Постановка проблеми та стан її вивчення. Сучасне українське суспільство опинилося під потужним впливом тих факторів, які загрожують самому його існуванню. Анексія Росією Криму та війна на Донбасі засвідчили низький рівень інтегрованості та соціокультурну розколотість соціального організму України.

Дослідження життєдіяльності українського суспільства і проявів кризи у ньому знайшло відображення в роботах таких науковців як В. Андрущенко, О. Білорус, В. Воловик, В. Гець, М. Дробноход, Є. Головаха, С. Кримський, Е. Лібанова, М. Михальченко, Ю. Павленко, М. Павловський, Ю. Пахомов, М. Сенченко, О. Соскін, О. Шнипко, М. Шульга та ін., але тривалий час суспільство не може знайти відповіді на питання про шляхи виходу з кризи, в якій воно опинилося. Вітчизняні науковці проаналізували основні соціальні процеси в українському суспільстві та розробили наукові рекомендації щодо їх оптимізації, але керівництво України не сприймає цих пропозицій, підмінюючи їх послугами іноземних радників, міністрів-іноземців у Кабінеті Міністрів України, рекомендаціями МВФ і деякими іншими засобами, які узагальнено можна віднести до моделі управління «жити чужим розумом».

Пошук шляхів виходу українського суспільства з кризи потребує, перш за все, осмислення основних соціальних процесів, що в ньому відбувається, а по-друге, тієї моделі управління, що здійснює визначальний вплив саме на ці процеси. На наш погляд, ці два аспекти життєдіяльності суспільства та їхній взаємозв'язок найкраще відображає методологічний підхід, що розглядає суспільство як цілісний соціальний організм країни. Цей підхід визначає цілісність як основу життя суспільства, а управління соціальними процесами, тенденції розвитку суспільства, діяльність соціальних суб'єктів розглядає з точки зору впливу на цілісність соціального організму країни. Такий підхід орієнтує на вивчення позитивних і негативних впливів на суспільство.

Мета статті – виявлення деструктивних і конструктивних соціальних технологій, що здійснюють вплив на цілісність соціального організму країни.

Виклад основного матеріалу. Стан сучасного українського суспільства характеризується як системна криза, яка включає демографічну, економічну, технологічну, соціальну, політичну, екологічну, соціокультурну складову. Тривала системна криза в Україні засвідчує відсутність моделі соціального управління, адекватної соціальним процесам, які відбуваються в суспільстві, і здатної дати відповідь на загрози, що виникли перед ним.

Соціальне управління розглядається дослідниками як особливий вид людської діяльності, що охоплює увесь процес людського життя – політичну, економічну, духовну сфери. В його основі лежать такі закони: закон єдності системи соціального управління; закон пропорційності керуючої та керованої систем; закон оптимального співвідношення централізації та децентралізації соціального управління; закон участі населення в соціальному управлінні, підвищення його ефективності та відповідальності [1, с. 451].

Перелічені складові системної кризи в Україні засвідчує, що існуюча система соціального управління не справлялася з виконанням покладених на неї функцій. Всі ті закони, що лежать в основі соціального управління, були проігноровані з боку можновладців. Тому модель управління, що склалася в Україні, потребує філософського аналізу і осмислення впливу тих технологій соціального управління, що визначають життя суспільства.

Технологізація соціального управління (алгоритм) є суворо послідовний і чіткий виклад правил (приписів), яких необхідно дотримуватися у перетворенні вихідних даних на пошуковий результат вирішення управлінського завдання. Основними характеристиками названого поняття є детермінованість (однозначність результату перетворення вихідних даних), дискретність (розчленованість на елементарні операції), масовість [1, с. 441].

Поняття «технологія управління» найчастіше використовують стосовно діяльності організацій і підприємств. В цьому сенсі «технологія управління» розглядається «як сукупність формалізованих знань про виконання процесу управління, що містить вимоги щодо кваліфікації управлінського персоналу та опис методів отримання і перетворення вхідної інформації про стан зовнішнього середовища і стан об'єкта управління в управлінські впливи для досягнення цілей підприємства» [3, с. 59].

В. Коробов обґрунтував концепцію «технології управління» стосовно управління суспільством. Соціальні технології постають як специфічний елемент складноструктурованого механізму державного управління, в своїх інтегральних характеристиках складають метод державного управління соціальними суб'єктами, що забезпечує їх відтворення в необхідних параметрах (якість, цілісність, обсяг). В сучасному державному управлінні соціальні технології представляють собою способи ефективного вирішення проблем, пов'язаних як із оптимізацією управляючої діяльності

держави, так і з удосконалення структури та процесів функціонування соціальних систем різного рівня та масштабу. Методологія проектування соціальних технологій державного управління повинна базуватися на міждисциплінарних підходах, що передбачають інтеграцію в єдину систему зусиль багатьох наукових галузей знань для вирішення комплексних за своїм характером проблем, що дозволяють забезпечити цілісне бачення об'єктів дослідження та уявлення про способи цілеспрямованого впливу на них. Важливого значення при розробці соціальних технологій набувають антропоморфні, гуманітарно-особистісні методи, що дозволяють виробляти власне людський вимір проблем державного управління [2, с. 26-27].

В наведеній теоретичній моделі технологій управління провідне місце в їх створенні та реалізації відводиться державі, яка постає основним суб'єктом державного управління. Така модель характерна для сучасної Росії. Сильною стороною цієї моделі постає спрямованість системи державного управління не тільки на вирішення проблем життєдіяльності соціальних суб'єктів, але й на відтворення цих суб'єктів. Слабкою стороною є відведення другорядної ролі у створенні соціальних технологій управління суб'єктам громадянського суспільства. За своєю суттю ця модель технологій управління зорієнтована на формування напівзакритого суспільства. З 2012 р. в Росії діє закон про контроль держави за діяльністю неурядових організацій, які фінансуються іноземними фондами. Ці заходи певною мірою забезпечують контроль за зовнішнім впливом на життя російського суспільства.

В Україні суб'єктом технологій управління виступає не лише держава, але й недержавні об'єднання, зокрема ті, що фінансуються із закордонних фондів. Така модель технологій управління формує відкрите суспільство, але в ньому держава втрачає контроль над соціальними процесами. За цих умов вплив на соціальні процеси, крім держави, здійснюють транснаціональні корпорації, неурядові організації, що фінансуються іноземними фондами, та засоби масової інформації, що належать олігархам та іноземному капіталу.

Міжнародний фонд «Відродження» (Джорджа Сороса) опублікував звіт про витрачені в 2015 р. кошти. В Україні 200 млн. грн. було витрачено на проекти пов'язані з інформаційною діяльністю, ЗМІ, соціологією, а також з енергетикою. Низка організацій, що отримують ці гранти, безпосередньо пов'язані із впливовими чиновниками та депутатами парламенту. В Україні склався пул організацій, які фінансуються виключно іноземними урядовими і біляурядовими організаціями. Це медіа, аналітичні та лобістські структури, які формально є громадськими організаціями та благодійними фондами. А Міжнародний фонд «Відродження», будучи приватним фондом, активно бере участь у їх співфінансуванні спільно із західними посольствами та близькими до урядів західних країн фондами. За рахунок українського бізнесу та громадян ці організації практично не фінансуються [6].

Наведений приклад свідчить про наявність суб'єктів зовнішнього впливу на життя українського суспільства, суб'єктів, що наділені ресурсами і добре мотивовані до певної діяльності. Ця діяльність орієнтована на реалізацію приватних інтересів замовників, що не завжди відповідає національним інтересам українського народу. Хто платить гроші, той і замовляє музику. В 2010 р. в Україні діяло більше 600 організацій, що фінансуються на кошти іноземних фондів, а їхній вплив на життя суспільства є досить сильним.

Для дослідження трансформацій соціального організму країни концепція суспільного відтворення є визначальною, оскільки в ній є матрична аналогія біологічному організму. В процесі життєдіяльності подібно біологічному організму, в якому відбувається відтворення клітин, живих тканин, функцій, процесів, у соціальному організмі теж відбувається відтворення соціальних суб'єктів, соціальних інститутів, соціальних структур, соціальних процесів, соціальних функцій, в результаті чого відновлюється його цілісність.

В. Воронкова розробила концепцію, в якій управління розглядається як єдиний соціальний організм, що постає як «цілеспрямована координація суспільного процесу відтворення, яке охоплює управління матеріальними об'єктами, похідна від власності, що в оптимальному варіанті забезпечує ефективне виробництво продуктів і послуг, їх раціональний розподіл як в цілому, так і в окремій організаційній структурі» [12, с. 15]. Ця модель управління не лише представлена соціальним організмом, але й орієнтує на відтворення соціального організму країни, але в Україні існують суб'єкти зовнішнього впливу, які блокують створення і функціонування такої моделі.

Будь-яка організація, яка отримує гранти від неурядових організацій, що фінансуються іноземними фондами, завжди приймає умови замовників. Ці грантодавці, майже без виключень, є провідниками інтересів глобальних центрів, МВФ, СБ, ТНК, провідних країн світу та конкретних представників глобальної еліти. Ці суб'єкти розробили низку соціальних технологій, що дозволяють реалізовувати інтереси їхніх замовників у конкретних країнах.

М. Сенченко описує низку технологій, які глобальна фінансова мафія використовує для пограбування народів світу:

1. Технологія поневолення країн шляхом створення незалежного від уряду Центрального банку країни (він може лише створити безліч боргів).

2. Злочинна економічна політика, що спрямована на знищення стратегічних галузей, які раніше несли на собі тягар відтворення національного життя.

3. Культивування деградаційно-паразитичних потреб населення країни, що супроводжується руйнуванням традиційних громадських інститутів.

4. Використання іноземних інвестицій з метою посадити країну на кредитну голку так, що вона без кардинальної зміни економічної політики злізти з неї була нездатна.

5. Руйнування розумних митних бар'єрів держави, що вирівнюють конкурентні умови для усіх агентів, які діють на національному ринку.

6. Доларизація економіки країни, що є жертвою агресії, переводить її на роботу в режимі «валютного управління», за якого емісія грошової національної одиниці дозволяється тільки в об'ємі, рівному приросту валютних резервів Центрального банку цієї країни.

7. Створення «стабілізаційного фонду», який нібито призначений для виведення частини виручки, збільшеної за рахунок високих цін на окремі позиції експорту, з метою уникнення інфляційного тиску на економіку країни, а насправді ці кошти використовують для підтримки економіки країн «золотого мільярда», ущемляючи національні інтереси країни-жертви. Наслідком застосування глобальною фінансовою мафією цих технологій пограбування народу є втрата країною-жертвою певної частини суверенітету країни, що позбавляє цю країну будь-яких маневрів по відтворенню населення, все більше перетворює її на експортера сировини, а не промислової продукції високого ступеня переробки [7, с. 56-97].

Дослідники розкривають механізм зовнішнього управління українським суспільством. «Маніпуляція свідомістю мільйонів людей привела до того, що більшість українського народу повірили в казку про «добраго дядю Сема», який прийшов із-за океану, щоб принести на нашу землю демократію і створити сильну та багату державу. Наївні ми люди. Вони прийшли нас грабувати, а для цього потрібно було вселити в нашу свідомість ідею про те, що грошово-кредитна політика держави, заснована на кредитах та іноземних інвестиціях, приведе країну до процвітання. Для цього в США, Канаді та інших країнах було організовано навчання економістів з України та інших країн азам ринкової економіки, заснованої на кредитах, лихварському проценті та приватизації» [8, с. 12].

М. Сенченко констатує, що з допомогою «системних реформ» у нашій країні представниками чиказької школи М. Фрідмана втілюється «капіталізм катастроф», стратегія якого відшліфовувалася протягом останніх десятиліть. Суть «капіталізму катастроф» – дочекатися глибокої кризи, потім розпродати залишки держави приватним гравцям, доки громадяни не прийшли в себе від пережитого шоку, а потім швиденько зробити ці «реформи» стійкими. Це супроводжується інформаційною агресією (телеканали надані представникам «чиказької школи», а носії альтернативних ідей позбавлені доступу до телебачення). З метою отримання надприбутків корпоратократы проводять свою власну політику через Світову організацію торгівлі та МВФ, висуваючи три обов'язкові умови: приватизація всього, без обмежень; відміна державного контролю; різке зниження затрат у соціальній сфері [8, с. 13-14].

Визнання наявності потужного зовнішнього впливу на стан економіки та суспільства в Україні дає підстави для виявлення технологій управління, що руйнують соціальний організм країни.

Першою деструктивною технологією для України постає нав'язування українському суспільству інволюційного шляху розвитку. Основні шляхи розвитку суспільства обґрунтував М. Павловський в монографії «Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія)». В цій книзі обґрунтовано три основні моделі розвитку країн сучасного світу, які визначаються співвідношенням впливу держави і ринку на економічну систему країни. Перший інволюційний шлях (шлях деградації) – суспільство, засноване на повній свободі ринку та невтручанні держави в економіку, – це класичний (дикий) капіталізм. Другий інволюційний шлях – це суспільство, засноване на одержавленні засобів виробництва, – державний соціалізм. Третій шлях є еволюційним – це суспільство, засноване на змішаній моделі економіки, в якій поряд із приватним сектором існує потужний державний сектор, а функціонування внутрішнього ринку знаходиться під впливом державного регулювання [4, с. 18-22].

Правлячі кола України виявилися неспроможними спрямувати розвиток українського суспільства еволюційним шляхом. Україна переживає процес перетворення на периферію світової капіталістичної системи. Периферизація України є наслідком включення її до світової капіталістичної

системи на засадах Вашингтонського консенсусу. Ринкові реформи здійснювалися як «шокова терапія», нав'язана Міжнародним валютним фондом та Всесвітнім банком країнам Центральної і Східної Європи як єдино можливий шлях забезпечення економічного зростання. Неоліберальні реформи включали приватизацію, лібералізацію фінансів, торгівлі, дерегуляцію економіки і мали на меті відкрити транснаціональному капіталу нові, до того закриті для нього сфери діяльності, вбудувати країни з перехідною економікою в світову капіталістичну систему на позиції експлуатованої периферії. Неоліберальна стратегія соціально-економічної трансформації українського суспільства не була самостійним витвором владного співтовариства України, це були дії за вказівками прокапіталістичних сил, але воно погодилося на цей шлях «входження до світового співтовариства цивілізованих країн», оскільки він відкривав йому можливість надзвичайно швидкого збагачення навіть ціною добре прогнозованої та скерованої соціальної катастрофи [11, с. 656].

Важливу роль у проведенні цих реформ відігравали іноземні радники, що обслуговували керівництво України. Ю. Пахомов засвідчує, що на початку 90-х рр. XX ст. радником по реформам у керівників Росії та України був Дж. Сакс [5, с. 6]. Радниками були О.Гаврилишин, А.Ослунд, Л.Фаоро, В.Калимон, Д.Асемоглу, К. Бенукідзе та інші. М. Сенченко визначив сутність їх діяльності. «У кожного з американських економічних радників президентів України було звання – фінансовий аналітик, соціолог, економіст, провідний економіст, економетрист, експерт з тіньових розцінок і так далі. І жодне з цих звань не видавало того, що кожен з них був свого роду економічним вбивцею, що кожен з них служив інтересам глобальної імперії» [7, с. 13-14].

Другою за значенням та наслідками технологією руйнування соціального організму України є скорочення її промислового потенціалу. Одним із засобів її реалізації стала приватизація промислових підприємств із послідувочою їх ліквідацією новими власниками. Одним із яскравих прикладів реалізації цієї технології стала доля заводу «Орсільмаш», який виробляв кормороздавачі, поставляв їх не лише в СРСР, але і в десятки зарубіжних країн. Завод був розташований у м. Оріхові Запорізької області і вважався містоутворюючим підприємством, на якому працювали більше 5 тис. осіб. Після проведення неоліберальних ринкових реформ в 1990-х рр. завод прийшов до занепаду, а потім було розкрадено його обладнання, розібрані корпуси, залишилися одні руїни. Працівники заводу втратили роботу і змушені боротися за виживання.

До початку 1990-х роках у кожному районному центрі України було хоча б одне містоутворююче підприємство, на якому працювали 3-5 тис. осіб. Абсолютну більшість цих заводів і фабрик було ліквідовано в результаті реформ. Така промислова політика держави обернулася деіндустріалізацією України. Чи був інший шлях України до ринкової економіки? Безумовно, такий шлях був. Це перехід до ринку за моделлю Пекінського консенсусу. Цим шляхом пішла Республіка Білорусь. Їй удалося не лише зберегти, але й модернізувати практично всі промислові підприємства. Все це свідчить про те, що в Білорусі проведення ринкових реформ підпорядковано національним інтересам, а не інтересам іноземних ТНК та іноземного капіталу.

Сучасна Україна поступово втрачає всі високотехнологічні галузі: вже майже знищено вітчизняну електронну промисловість, в глибокому занепаді авіабудівна галузь (ще розробляє моделі літаків, але вже не спроможна масово виробляти літаки) та суднобудівна (раніше випускали авіаносці, а тепер здатні виготовляти лише баржі та невеликі судна).

Третьою технологією руйнування соціального організму України постає руйнування її агропромислового комплексу. Неоліберальні реформи зумовили ліквідацію колгоспів радгоспів, корівників, свинарників, пташників, садів, виноградників і занепад українського села. І якщо за обсягами виробництва зерна в останні роки Україна перевершила рівень радянського періоду, то виробництво продукції тваринництва продовжує знижуватися і теперішній його рівень у багато разів нижчий від рівня 1990 р. У 80-х роках біля Оріхова функціонував свиновідгодівельний комплекс «Прогрес» на якому працювало близько 300 працівників і щорічно відгодовували від 12000 до 18000 голів свиней. Комплекс мав високий рівень механізації та електрифікації. Делегації аграріїв із Європи нерідко відвідували комплекс, вивчали досвід розвитку тваринницької галузі. В ході реформ комплекс було перетворено на руїни.

Під впливом іноземних радників (Луїс Фаоро та інші) в Україні були ліквідовані сотні подібних комплексів. Ці реформи розчищали шлях «ніжкам Буша» з Америки на споживчий ринок України. Нікому навіть в голову не приходило питання про те, чому в Ізраїлі ніхто не збирається руйнувати кібуци (подібні за своєю організацією до колгоспів та радгоспів). Чому вони залишаються основою економіки Ізраїлю? В Республіці Білорусь не знайти жодної зруйнованої ферми чи тваринницького комплексу. Зміст аграрних реформ в Білорусі полягав у перетворенні діючих колгоспів та радгоспів у багатогалузеві кооперативи, які, в свою чергу, за фінансової підтримки держави були модернізовані.

Отже, в питаннях реформування сільського господарства, керівництво Білорусі також спиралося на національні інтереси білоруського народу, а не на інтереси іноземних ТНК, як в Україні.

Четвертою технологією руйнування соціального організму України є різке скорочення соціальної сфери. Ринкові реформи, які супроводжувалися процесом деіндустріалізації країни, занепадом та розвалом агропромислового комплексу, багаторазово скоротили ресурсну базу і призвели до деградації соціальної сфери України. М. Павловський наводить такі показники її змін. «Видатки зведеного бюджету з 1990 по 1998 рік скоротилися з 78,2 млрд. дол. США до 12,4 млрд. дол. США, тобто в 6,3 разу, в тому числі на освіту – з 12,4 млрд. дол. США до 1,8 млрд. дол. (в 6,7 разу); на охорону здоров'я – з 7,9 млрд. дол. до 1,5 млрд. дол. (в 5,3 разу); на культуру – з 1,3 млрд. дол. до 0,1 млрд. дол. (у 13 раз) [4, с. 16-17]. В період з 1990 р. по 2001 р. кількість працівників, що зайняті в освіті, науці, культурі та мистецтві скоротилося з 3,0 млн. до 2,1 млн. осіб. Скорочення майже на третину кількості працівників тих галузей, які забезпечують відтворення громадян і народу, його фізичного, психічного і духовного здоров'я, обернулося процесами деградації нашого суспільства, сприяло перетворенню його на «вимираючу націю».

П'ятою технологією руйнування соціального організму України постає створення умов для різкого скорочення кількості її населення. Дослідники виявили сутність зовнішнього впливу глобальних центрів на життя народів пострадянського простору. Досить точну модель цього негативного впливу описав О. Шнипко. «Кінцева мета всіх цих процесів полягає в знищенні народів, які населяють экс-СРСР, і перерозподіл їх ресурсів на користь «золотого мільярда». Спосіб обрано простий і ефективний – самознищення. Для його ініціативи сплановані, скоординовані і запущені паралельно відразу кілька напрямів: знищення національної культури, мови, національної релігії, освіти, охорони здоров'я, виробництва, армії. Нині повним ходом йде деградація сім'ї, моралі, школи. Духовний світ людини перефарбовується в чорні кольори. Додайте до цього «статеве виховання», проституцію, наркоманію, алкоголізм – і одержимо повну картину» [13, с. 220].

Серед основних вимог МВФ до Уряду України визначено підвищення тарифів на послуги ЖКГ та скорочення соціальних програм. Виконання цих умов позбавляє громадян України можливості користуватися природними та культурними ресурсами, що дісталися в спадок від старших поколінь.

Свідоме чи несвідоме використання правлячими колами України під впливом глобальної корпоратократії комплексу соціальних та гуманітарних технологій, які руйнують соціальний організм країни, постає історичним викликом, відгук на який повинне вистраждати і дати українське суспільство. Таким відгуком повинні стати розробка і реалізація *технологій інтеграції суб'єктів життєдіяльності в соціальний організм України.*

Провідне місце серед технологій інтеграції в соціальний організм країни відводиться *технології вдосконалення життєустрою народу*, спрямованій на протидію тенденціям руйнування суспільства. Життєустрій народу – це поняття, яке позначає історично утворений порядок взаємозв'язку людини, природи і суспільства, що забезпечує інтеграцію суб'єктів життєдіяльності в певний соціоісторичний організм і відтворення останнього як органічної цілісності, яка ґрунтується на відтворювальних процесах, що включають відтворення людини, економічної системи, соціальної структури, політичної системи, техносфери, соціокультурної сфери та способу життя соціальних суб'єктів [10, с. 114]. Аналіз тенденцій розвитку названих відтворювальних процесів є передумовою прийняття управлінських рішень, спрямованих на блокування негативних факторів та стимулювання позитивних.

Реалізація цієї технології можлива лише за умови відновлення в Україні ролі держави як самостійного суб'єкта, що здійснює функції соціального управління. М. Шульга доводить: Україна зможе «влитися в загальне русло майбутнього руху» лише як сучасний суспільний суб'єкт з економікою, заснованою на передових технологіях, високою професійною підготовкою населення, налаштованою демократичною системою влади, консенсусом еліт, консолідованими соціальними, регіональними, етнічними, мовними, релігійними, ціннісними групами. А такий стан суспільства досягається багаторічною злагодженою цілеспрямованою роботою всіх його груп. І тут перед нами знову постає питання, як налагодити відповідний соціальний порядок у суспільстві [14, с. 11].

Правлячому класу України, який, зорієнтувавши українське суспільство на шлях деградації, сам зазнав деградації і стоїть на порозі дегенерації, треба усвідомити, що його самозбереження залежить від збереження соціального організму України. Теперішня «еліта» України давно втратила здатність до саморефлексії, до критичного погляду на свою роль у житті держави. Робота державного апарату пронизана корупцією. Поширення грошових відносин (купівлі-продажу) в діяльності органів державного управління, судової влади, правопорядку, національної безпеки і оборони України зумовило деградацію державної влади. Необхідно змінювати характер української держави із

організації, яка є виразником вузьких олігархічно-бюрократичних груп, на суб'єкт, який є виразником широких верств українського суспільства.

Найважливішу роль у зміцненні соціального організму країни покликані забезпечити *народозберігаючі технології*, які засновані на доступності для громадян освіти, охорони здоров'я, робочих місць, матеріальних благ та культурних цінностей. Ці технології потребують зміцнення ролі держави в управлінні всіма сферами життя суспільства, забезпечення реального захисту національних інтересів українського народу. В українському суспільстві реалізація народозберігаючих технологій можлива лише за умови відмови від диктату МВФ у проведенні внутрішньої політики, відновлення контролю над власними ресурсами та використання їх для реальної модернізації країни.

В умовах гострої боротьби між державами світу за природні ресурси важливою умовою виживання українського суспільства постає модернізація промисловості, тобто використання *технології неоіндустріалізації країни*. Ці технології ведуть до подолання неокolonіального стану України та створення її постіндустріального майбутнього. Реалізація цих технологій можлива лише за умови відновлення ролі держави у здійсненні державного регулювання всіх соціально-економічних процесів.

Для українського суспільства життєво важливими постають *технології модернізації агропромислового комплексу*, які за умов державної підтримки сприятимуть розвитку сільськогосподарської кооперації, цілеспрямованому оновленню соціальної інфраструктури села, підвищенню технічного рівня всіх галузей землеробства, тваринництва та переробки їх продукції, а отже й підвищення рівня та якості життя мешканців села. Ці напрямки соціальних змін в сукупності утворюють шлях до відродження села та здатні відвернути перехід українських чорноземів у власність іноземних ТНК.

Реалізація стратегії збереження соціального організму України потребує застосування сучасних *гуманітарних технологій, що формують особистість громадянина України*, ґрунтуючись на національних природних і культурних ресурсах, що дасть змогу ефективно адаптувати науково-технічні досягнення до умов українського суспільства.

Лише практична реалізація комплексу технологій інтеграції суб'єктів життєдіяльності в соціальний організм України може повністю блокувати просування антиукраїнських проектів щодо створення Речі Посполитої, що розроблений аналітиками «Корпорації Ренд» (Rand Corporation) [9, с. 4] чи створення «Новоросії», що розроблений російськими спецслужбами, чи інших невідомих проектів, наявність яких засвідчується масовою роздачею громадянам України угорських та румунських паспортів.

Висновки.

Аналіз основних соціальних процесів, що відбувалися в українському суспільстві періоду незалежності, дає підстави для наступних висновків. 1) В цей період в Україні склалася модель управління, змістом якої є втрата державою здатності адекватно реагувати на основні соціальні процеси, що відбуваються в суспільстві, а глобальні центри та інші суб'єкти зовнішнього впливу перебрали на себе вирішальний вплив на ці процеси. 2) Вивчення спрямованості основних соціальних процесів в Україні виявляє застосування цілої низки деструктивних технологій соціального управління, що руйнують соціальний організм країни: нав'язування інволюційного шляху соціальних змін в українському суспільстві, руйнування промислового потенціалу країни та її агропромислового комплексу, скорочення соціальної сфери та кількості населення України. 3) Загроза цілісності сучасного українського суспільства постає викликом, відповідь на який вимагає створення технологій інтеграції суб'єктів життєдіяльності в соціальний організм України. Лише комплексний підхід до розробки конструктивних технологій управління може забезпечити реалізацію технологій, які є системоутворюючими факторами соціального організму України, таких як технології вдосконалення життєустрою народу, народозберігаючі технології, технології неоіндустріалізації економіки країни та модернізації її агропромислового комплексу, гуманітарні технології, що формують особистість громадянина України.

Перспектива подальшого дослідження проблеми полягає в детальному дослідженні технологій інтеграції суб'єктів у соціальний організм країни.

Список посилань

1. Головатий М.Ф. Соціальна політика і соціальна робота: Термінол.-понятійн. слов. / М.Ф. Головатий, М.Б. Панасюк. – К.: МАУП, 2005. – 560 с.

2. Коробов В.Б. Социальные технологии в современном государственном управлении: Вопросы теории, методологии, практики: автореф. дис. ... докт. соц. наук: 22.00.08 / Виктор Борисович Коробов. – М.: 2002. – 36 с. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dissercat.com/content/sotsialnye-tehnologii-v-sovremennom-gosudarstvennom-upravlenii-voprosy-teorii-metodologii-p>
3. Кузнецова І. Визначення сутності дефініції «технологія управління» / І. Кузнецова // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 1. – С. 55-62.
4. Павловський М.А. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія) / Михайло Антонович Павловський. – К.: Техніка, 2001. – 312 с.
5. Пахомов Ю. МВФ: урок для України / Ю. Пахомов // Економічний часопис – XXI. – 2003. – № 1. – С. 3-7.
6. Романов А. Кому и за что в Украине платит Фонд Сороса / Алексей Романов // Страна. UA. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://strana.ua/articles/analysis/16778-komu-i-skolko-v-ukraine-platit-fond-sorosa.html>
7. Сенченко М.І. «Доларовий лохотрон» чи Фінансове поневолення світу / М.І. Сенченко. – Київ: ФОП Стебеляк, 2014. – 376 с.
8. Сенченко Н.І. Общество истребления – стратегическая перспектива «демократических реформ» / Н.І. Сенченко. – Киев: ФОП Стебляк, 2013. – 320 с.
9. Сенченко М. Кто тягнет Украину в Европейский Союз и с какой целью? / М. Сенченко // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 12. – С. 1-6. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=vkp_2013_12_2
10. Скворець В.О. Життєустрій народу та стратегії розвитку України / В.О. Скворець // Культурологічний вісник: Науково-теоретичний щорічник Нижньої Наддніпряни. – Запоріжжя: Просвіта, 2014. – Вип. 32. – С. 114-120.
11. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2009. – 687 с.
12. Управління людськими ресурсами: філософські засади. Навчальний посібник під ред. д.ф.н., проф. В.Г. Воронкової. – К.: ВД «Професіонал», 2006. – 576 с.
13. Шнипко О.С. Інноваційний дефолт України: економіко-технологічний контекст. Монографія / Олександр Сергійович Шнипко. – К.: Генеза, 2009. – 248 с.
14. Шульга Н. Кризис как угроза общественной безопасности / Н.Шульга // Кризис в Украине: зоны поражения. Взгляд социологов. – К.: ТОВ «Друкарня «Бізнесполіграф», 2010. – 116 с.

References

1. Holovatyuy M.F. Sotsial'na polityka i sotsial'na robota: Terminol.-ponyatiyn. slov. / M.F. Holovatyuy, M.B. Panasyuk. – К.: МАУР, 2005. – 560 с.
2. Korobov V.B. Social'nye tekhnologii v sovremennom gosudarstvennom upravlenii: Voprosy teorii, metodologii, praktiki: avtoref. dis. ... dokt. soc. nauk: 22.00.08 / Viktor Borisovich Korobov. – М.: 2002. – 36. – [elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.dissercat.com/content/sotsialnye-tehnologii-v-sovremennom-gosudarstvennom-upravlenii-voprosy-teorii-metodologii-p>
3. Kuznetsova I. Vyznachennya sutnosti definitsiyi «tekhnohliya upravlinnya» / I. Kuznetsova // Visnyk KNTU. – 2009. – # 1. – S. 55-62.
4. Pavlovs'kyu M.A. Stratehiya rozvytku suspil'stva: Ukrayina i svit (ekonomika, politolohiya, sotsiolohiya) / Mykhaylo Antonovych Pavlovs'kyu. – К.: Tekhnika, 2001. – 312 s.
5. Pahomov YU. MVF: urok dlya Ukrainy / YU. Pahomov // Ekonomichnij chasopis – HKHI. – 2003. – № 1. – S. 3-7.
6. Romanov A. Komu i za chto v Ukraine platit Fond Sorosa / Aleksej Romanov // Strana. UA. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://strana.ua/articles/analysis/16778-komu-i-skolko-v-ukraine-platit-fond-sorosa.html>
7. Senchenko M.I. «Dolarovyy lokhotron» chy Finansove ponevolennya svitu / M.I. Senchenko. – Kyiv: FOP Stebelyak, 2014. – 376 s.
8. Senchenko N.I. Obshchestvo istrebleniya – strategicheskaya perspektiva «demokraticeskikh reform» / N.I. Senchenko. – Kiev: FOP Steblyak, 2013. – 320 s.
9. Senchenko M. Khto tyahne Ukrayinu v Yevropeys'kyu Soyuz i z yakoyu metoyu? / M. Senchenko // Visnyk Knyzhkovoyi palaty. – 2013. – № 12. – S. 1-6. – [elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu:

http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=vkp_2013_12_2

10. Skvorets' V.O. Zhyttyeustriy narodu ta stratehiyi rozvytku Ukrayiny / V.O. Skvorets' // Kul'turolohichnyy visnyk: Naukovo-teoretychnyy shchorichnyk Nyzhn'oyi Naddnipryanshchyny. – Zaporizhzhya: Prosvita, 2014. – Vyp. 32. – S. 114-120.
11. Sotsial'no-ekonomichnyy stan Ukrayiny: naslidky dlya narodu ta derzhavy: natsional'na dopovid' / za zah. red. V.M. Heytsya [ta in.]. – K.: NVTs NBUV, 2009. – 687 s.
12. Upravlinnya lyuds'kymy resursamy: filosof'ski zasady. Navchal'nyy posibnyk pid red. d.f.n., prof. V.H. Voronkovoyi. – K.: VD «Profesional», 2006. – 576 s.
13. Shnytko O.S. Innovatsiynyy defolt Ukrayiny: ekonomiko-tekhnolohichnyy kontekst. Monohrafiya / Oleksandr Serhiyovych Shnytko. – K.: Geneza, 2009. – 248 s.
14. Shul'ga N. Krizis kak ugroza obshchestvennoj bezopasnosti / N.SHul'ga // Krizis v Ukraine: zony porazheniya. Vzglyad sociologov. – K.: TOV «Drukarnya «Biznespoligraf», 2010. – 116 s.

СКВОРЕЦ В.А.

доктор философских наук, доцент,
заведующий кафедры социологии
Запорожского национального университета
(г. Запорожье, Украина)
vskvorets@yandex.ua

ТЕХНОЛОГИИ СОЦИАЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ ОБЩЕСТВЕ

Аннотация

Статья посвящена исследованию деструктивных и конструктивных технологий социального управления, которые влияют на целостность социального организма Украины. Анализ направленности основных социальных процессов в Украине выявляет использование ряда деструктивных технологий социального управления: навязывание инволюционного пути социально-экономических изменений в обществе, разрушение промышленного потенциала и агропромышленного комплекса, резкое сокращение социальной сферы и количества населения Украины. Угроза целостности украинского общества предстает вызовом, ответ на который требует создания технологий интеграции субъектов жизнедеятельности в социальный организм страны. Конструктивные технологии управления выступают фактором системообразования социального организма Украины (технология интеграции субъектов в социальный организм страны) и включают технологии усовершенствования жизнеустройства народа, народосохраняющие технологии, технологии неоиндустриализации экономики страны и модернизации ее агропромышленного комплекса, гуманитарные технологии, которые формируют личность гражданина Украины.

Ключевые слова: социальный организм страны, технология управления обществом, деструктивная технология, неолиберальные реформы, деградация, конструктивная технология, жизнеустройство народа, народосохраняющие технологии, технология интеграции субъектов жизнедеятельности в социальный организм страны.